

اسلام، قبل از مدینه به کدام منطقه رفت؟

حجت الاسلام والمسلمین سیدمرتضی مرتضی از شخصیت های برجسته شیعه در آفریقا است که بیش از دو دهه از عمر خود را در این منطقه برای معرفی فرهنگ اهل بیت (ع) گذرانده است و منشاء تأثیر و تحولات ارزشمندی در این جهت بوده است.

سید مرتضی مرتضی از رهبران شیعیان در آفریقا تشریح کرد:

اسلام، قبل از مدینه به کدام منطقه رفت؟

حجت الاسلام والمسلمین سیدمرتضی مرتضی از شخصیت های برجسته شیعه در آفریقا است که بیش از دو دهه از عمر خود را در این منطقه برای معرفی فرهنگ اهل بیت (ع) گذرانده است و منشاء تأثیر و تحولات ارزشمندی در این جهت بوده است.

* پیامبر آفریقا را «سرزمین صداقت و راستگویی» نامید

این شخصیت شیعی در گفت و گو با شفقنا، با اشاره به روند حضور و رشد شیعیان در آفریقا، تصریح کرد: اسلام زمانی به شرق آفریقا رسید که به مدینه منوره نرسیده بود. زیرا اولین هجرت مسلمانان به حبشه بود که قبل از هجرت به مدینه و با درخواست و امر پیامبر اکرم اسلام صورت گرفت. در آن زمان به امر پیامبر(ص)، تعدادی از مسلمانان همراه با جعفر بن ابی طالب (ع) برای حفظ خود مأمور شدند تا به حبشه هجرت کنند. پیامبر (ص) نیز در خصوص حبشه فرموده بودند که؛ **فَإِنَّ بِهَا مَلِكًا لَا يُظْلَمُ عِنْدَهُ أَحَدٌ وَ هِيَ أَرْضٌ صِدْقٌ** یعنی آن سرزمین، سرزمین صداقت و راستگویی است و پادشاهی دارند که به کسی ظلم نمی‌کند.

* تشیع از همان روزهای اول صدر اسلام به منطقه شرق آفریقا رسید

وی شرق آفریقا را شامل سومالی، تانزانیا، کنیا، اوگاندا و حتی قسمتی از برونودی و کنگوی دموکراتیک دانست و گفت: تشیع و اسلام واقعی از همان روزهای اول به منطقه شرق آفریقا رسید، زیرا در این منطقه تفکر اهل بیته حاکم بود که البته گاهی شدت می گرفت و گاهی ضعیف می شد. امروز هم ما با نسل‌هایی مواجه هستیم که از اشراف و علویون و معتقدان به اهل بیت(ع) هستند و بسیاری از آداب و رسوم آن‌ها نیز منطبق با فرموده‌های اهل بیت(ع) است.

* شعله تشیع کم کم ضعیف و خاموش شد

وی با بیان این‌که البته شرایط به نحوی پیش رفت که شعله تشیع کم کم ضعیف و خاموش شد و اثری از آن به جا نماند، تا اینکه حدود 200 سال پیش تعدادی از مهاجران هندی که از ایالت گجرات هند بودند، به منطقه شرق آفریقا می‌آیند و با کارگری و تجارت زندگی خود را ادامه می‌دهند. لذا تا حدود 60 سال قبل، غیر از آن‌ها شیعه‌ی دیگری وجود نداشت. اما چون شیعیان محلی کم بودند، آقایان به این فکر افتادند که ما هم وظیفه داریم و باید کاری برای شیعیان انجام دهیم. لذا شروع به تربیت شیعیان کردند تا بر تعداد آن‌ها افزوده شود.

* انقلاب ایران، جرقه‌ای برای حرکت جدید در شرق آفریقا

وی انقلاب ایران را جرقه‌ای برای حرکت جدید در شرق آفریقا دانست و ادامه داد: مردم در آن زمان به این فکر افتادند که چه قدرتی توانسته است قدرت هیولائی شاه ایران را از بین ببرد و تفکر جدید به وجود آورد. لذا سعی کردند تا روابط خود را با سفارت‌خانه‌های ایران و شیعیان محلی بیشتر کنند و اطلاعات کسب نمایند. لذا این جرقه باعث شد تا امروزه حرکت تشیع رشد بسیار خوبی در کل منطقه و در کل آفریقا داشته باشد و تشیع قوت بگیرد.

* شیعه در شرق آفریقا رو به پیش‌رفت است

این رهبر برجسته شیعی در آفریقا، با بیان این‌که حرکت شیعه در جنوب آفریقا هنوز به قوت لازم نرسیده است، گفت: امروزه شیعه در شرق آفریقا رو به پیش‌رفت است و مردم نسبت به اهل بیت (ع) ارادت فوق العاده خاصی دارند و مصداق این حدیث از امام صادق (ع) هستند که فرمودند؛ اگر مردم محاسن کلام ما را بدانند، حتماً به دنبال ما می‌آیند و از ما تبعیت می‌کنند. لذا تشیع در آفریقا حرکتی است که پیش می‌رود و امیدواریم ما هم بتوانیم کاری انجام دهیم.

* اکثر مردم در 50 کشور آفریقائی، مسلمان هستند

وی با تأکید بر این‌که صحبت‌های من مربوط به آفریقایی غیرعربی است که شامل 50 کشور می‌شود، خاطر نشان کرد: غرب آفریقا یعنی کشورهایمانند سنگال و نیجریه و غنا و ساحل عاج و گینه و چند کشور دیگر، اکثراً مسلمان هستند و ضرورت ندارد که ما بگوئیم آفریقایی مسیحی. در عین حال تأکید می‌کنم که ما در شرق آفریقا آزادی مطلق داریم و به شرطی که ضربه‌ای

به امنیت ملی آن کشورها وارد نشود، از تمامی حقوق عبادی و مذهبی و تبلیغی برخورداریم. چراکه مردم هم‌کاری لازم را دارند و مشکلی ایجاد نمی‌شود.

* روابط گروه‌های شیعه در منطقه شرق آفریقا بسیار خوب است
وی روابط میان گروه‌های شیعه در منطقه شرق آفریقا را نیز مثبت
ارزیابی کرد و گفت: یکی از برکات منطقه این است که روابط گروه‌های شیعه
بسیار خوب است و همکاری کاملی را با یکدیگر دارند و اختلافی پیش نمی‌آید. لذا این یکی از مسائلی است که فکر ما را راحت
می‌کند و مشکلی نداریم.

* حضور مجمع اهل بیت(ع) در منطقه

وی در پاسخ به این سؤال که آیا جمعیت و یا گروهی به نام علمای شیعه
غرب آفریقا و یا شرق آفریقا وجود دارد؟ گفت: در بسیاری از کشورها جمعیت‌های مشابهی وجود دارد و صحبت‌هایی هم
می‌شود و گروه‌هایی هم تشکیل شده‌اند. مجمع اهل بیت(ع) هم اعضای در مناطق دارد که گاهی جمع می‌شوند و تشکیلاتی
به وجود می‌آورند. اما هنوز به حد کمال نرسیده‌اند.

* امکانات لازم و کافی برای دست‌یافتن به اهداف عالی را نداریم

مرتضی با بیان این‌که وی در کنیا مشغول فعالیت بوده و مدیریت مرکز اسلامی را
بر عهده دارد که شامل حوزه علمیه است و صدها نفر از آن فارغ‌التحصیل
شده‌اند، تصریح کرد: سعی داریم تا با ساخت مدارس جدید در مناطق مختلف
در آفریقا به اهداف عالی خود دست پیدا کنیم. البته از نتایج راضی نیستیم چون امکانات لازم و کافی نداریم.

* اکثریت شیعیان در آفریقا از طبقات فقیر و مستضعف هستند

وی با اشاره به نگاه شیعیان آفریقا به شیعیان کشورهای که در اکثریت هستند، گفت: اکثریت شیعیان در آفریقا از طبقات فقیر
و مستضعف هستند و نیازمند کمک‌رسانی کشورهای دیگر می‌باشند. چراکه ما متأسفانه
به جای اینکه از مؤسسات آموزشی و فرهنگی طبقات بالای اجتماع شروع کنیم، از طبقات پائین شروع کردیم و حالا مجبور
هستیم تا هم کمک‌های اقتصادی و معیشتی و هم تعلیمات خود را به صورت مجانی در اختیار آن‌ها قرار دهیم.

لذا اکثریت شیعیان به جز هندی‌های اصیل در این مناطق وضعیت ضعیفی

دارند. بنابراین وقتی به کشورهای شیعه نگاه می‌کنند، انتظار دارند که

دست آن‌ها را بگیرند. البته تاکنون اقداماتی در زمینه‌های غیرمذهبی و مذهبی از کشورهای شیعه نشین و حوزه‌ها شده است،
اما در سطح پائین است.

* به دلیل بالا بودن هزینه تحصیل، تعداد کمی از

بچه‌های شیعیان می‌توانند ادامه تحصیل دهند

مرتضی یکی از مشکلات اساسی شرق آفریقا را موانع موجود برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان دانست و گفت: متأسفانه شرایط
منطقه

به نحوی است که دانش‌آموزان باید پول بسیاری برای ادامه تحصیل پرداخت کنند. لذا تعداد کمی از بچه‌های مسلمانان و به
ویژه شیعیان با نمرات خوب می‌توانند ادامه تحصیل دهند و یا حتی بورسیه
همان دانشگاه‌های محلی شوند.

* فرزندان شیعیان نمی‌توانند

به راحتی ازدواج کنند و یا اشتغال داشته باشند

وی به فعالیت‌های رسانه‌ای شیعیان در آفریقا نیز اشاره کرد و یادآور شد: فعالیت رسانه‌ای شیعیان در حد مطلوب نیست. البته
در چند سال اخیر

در تانزانیا کارهایی شده است که صدای ما را می‌رساند.

هرچند ما در آفریقا فضای مناسب به لحاظ ارتباط رسانه‌ای و آزادی و تبلیغ داریم و همچنین افراد هم مشتاق برای رجوع به
اهل بیت (ع) هستند، اما ضعف تبلیغ و امکانات آموزشی وجود دارد. به عبارتی؛ شیعیان می‌توانند به پست‌هایی که دلشان
می‌خواهد برسند، اما هنوز تشکل شیعه

به لحاظ امکانات ضعیف است و فرزندان آن‌ها به راحتی نمی‌توانند

ازدواج کنند و یا اشتغال داشته باشند. لذا علاوه بر نیاز به امکانات تبلیغی

و رسانه‌ای و مبلغین، نیروهایی هم باید تربیت شوند که بتوانند

یک جامعه شیعی قوی به وجود بیاورند.

* مشکلات مالی اجازه حضور فعال

در حاکمیت را به ما نمی‌دهد

این رهبر برجسته شیعی در آفریقا در ادامه با بیان این‌که تاکنون ضرورتی

برای تشکیل حزب سیاسی شیعی در آفریقا احساس نشده است، خاطر نشان کرد: تعداد شیعیان هنوز کم است و همین

جمعیت اندک در حدی که احساس می‌کنند لزوم داشته باشد، فعالیت سیاسی دارند. درعین حال حقوقی هم از شیعیان سلب نشده است که بخواهند از آن دفاع کنند.

برای داشتن کرسی در مجلس هم اگر بخواهند می‌توانند این کرسی را داشته باشند و مشکلی وجود ندارد چون افراد با استعداد بسیاریند. اما مشکل این است که امکانات مالی اجازه این کار را به ما نمی‌دهد.

* نمی‌توان برای شیعه در آفریقا، آینده درخشانی را انتظار داشت

وی با اشاره به آینده شیعه در منطقه، گفت: اگر به این شکل حرکت کنیم، آینده درخشانی را نمی‌توان انتظار داشت. البته مردم مذهب شیعه را می‌پذیرند و هر کس به شیعه گرایش می‌یابد، نظر خود را تغییر نمی‌دهد. اما این که انتظار داشته باشیم تا فردا یک جامعه شیعی خودکفا داشته باشیم که خود را اداره کند و نیازی به خارج نداشته باشد، هنوز زود است که اظهار نظر شود. مگر این که بتوانیم نیروهائی به اندازه کافی تربیت کنیم تا در تمامی زمینه‌ها متخصص داشته باشیم و بتوانیم رشد کنیم.

* مزاحمت های سلفی‌ها و وهابی‌ها برای شیعیان در آفریقا

وی به مزاحمت های سلفی‌ها و وهابی‌ها نیز اشاره کرد و گفت: در گذشته مزاحمت سلفی‌ها و وهابی‌ها چندان مؤثر نبود، اما در چندسال اخیر که از رشد تشیع احساس خطر می‌کنند، اذیت‌های بیشتری دارند و به هر نحوی که بتوانند اختلاف می‌اندازند و یا برای تخریب وارد مؤسسات شیعه می‌شوند.

وی به کشتار اخیر مرکز خرید کنیا نیز اشاره کرد و یادآور شد:

این مسئله بیشتر بعد سیاسی داشت تا برجسبی را به مسلمانان و اسلام بزنند. الشباب که یک تشیکلات سیاسی و نظامی است که به دنبال قدرت است و چون در حال حاضر نیروهای صلح آفریقائی در آن منطقه هستند و به خصوص ارتش کنیا دخالت کرده و به دولت فعلی کمک کرده، آن‌ها متضرر شده‌اند، لذا واکنش تندی نشان دادند و به کارهای تخریبی دست زدند.

اما نتیجه آن کاملاً منفی بود.

* غرب تمام تلاش خود را به کار گرفت تا اقدامات تخریبی را به اسلام نسبت بدهد

سیدمرتضی با تأکید بر این که افکار عمومی مردم میان این‌گونه فعالیت‌ها و اسلام حقیقی تفاوت قائل هستند، اظهار کرد: غرب تمام تلاش خود را به کار گرفت تا این‌گونه اقدامات تخریبی را به نام اسلام تمام کند و در افکار عمومی غیر مسلمانان نسبت به مسلمانان بدنامی و بدبینی باقی بماند. اما مردم به خوبی می‌فهمند و ارتباط بین اسلام و تروریسم را می‌دانند.

* ما هم ضعیف عمل کردیم

وی در پایان افزود: البته ما هم ضعیف عمل کردیم و نتوانستیم بفهمانیم که مشکلات و کشمکش‌های سیاسی با مسائل مذهبی و اعتقادی ارتباطی ندارد. چراکه مسلمانان این‌گونه حرکات را قبول ندارند و به شدت محکوم می‌کنند و در عین حال معتقدند که آزار و اذیت مسلمانان و حتی غیرمسلمانان جائز نیست. بنابراین به جز مصلحت اندیشان، مردم آفریقا به این‌گونه اقدامات به چشم اقدامات قهرمانانه نگاه نمی‌کنند.